

Regeringens proposition

1978/79:86

om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar,
m. m.;

beslutad den 18 januari 1979.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

SVEN ROMANUS

JAN-ERIK WIKSTRÖM

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås de lagändringar som behövs för genomförandet av länsdomstolsreformen. Denna reform, som beslöts av riksdagen under våren 1978, innebär att de nuvarande länsdomstolarna skall brytas ut från länsstyrelserna och omvandlas till fristående allmänna förvaltningsdomstolar, en i varje län. De föreslagna lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 1979.

1 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar

dels att 18 § skall upphöra att gälla,

dels att nuvarande 12 a och 13–17 §§ skall betecknas 13 respektive 22–26 §§,

dels att 1 § och de nya 13 och 24 §§ skall ha nedan angivna lydelse,

dels att rubriken närmast före nuvarande 13 § skall sättas närmast före nya 22 §,

dels att i lagen skall införas åtta nya paragrafer, 14–21 §§, av nedan angivna lydelse.

dels att i lagen, närmast före 14 och 19 §§, skall införas nya rubriker av nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*1 §¹

Regeringsrätten är, i enlighet med vad i regeringsformen sägs, högsta allmänna förvaltningsdomstol. Den har sitt säte i Stockholm.

Kammarrätt är allmän förvaltningsdomstol närmast under regeringsrätten.

Kammarrätterna är kammarrätten i Stockholm, kammarrätten i Göteborg, kammarrätten i Sundsvall och kammarrätten i Jönköping.

Länsrätt är allmän förvaltningsdomstol närmast under kammarrätt. I varje län finns en länsrätt.

12 a §²

13 §

I kammarrätts domkrets skall för kammarrätten finnas nämndemän till det antal, som föreskrives av regeringen. Regeringen fastställer för varje län inom domkretsen det antal nämndemän som skall utses. Kammarrätten fördelar tjänstgöringen mellan nämndemännen efter samråd med dem.

Nämndeman i kammarrätt utses genom val. I fråga om val av samt valbarhet, rätt till avsägelse, mandatperiod och behörighet för nämndeman i kammarrätt äger vad som föreskrivits om nämndeman i länskatterätt och

¹ Senaste lydelse 1976:401.

² Senaste lydelse 1976:562. Ändringen innebär att andra och tredje styckena upphävs.

Nuvarande lydelse

länsrätt motsvarande tillämpning.

Regeringen får för visst län förordna att nämndemän i kammarrätt skall väljas bland dem som för samma mandatperiod har utsetts till nämndemän i hovrätt. Nämndeman i hovrätt får även i annat fall, om han är behörig därtill, tjänstgöra som nämndeman i den kammarrätt inom vars domkrets han är kyrkobokförd.

Föreslagen lydelse

Länsrätterna

14 §

Länsrätt prövar

1. mål enligt skatte-, taxerings-, uppbörds- och folkbokföringsförfattningarna i den utsträckning som är föreskrivet i dessa författningar,

2. mål enligt barnavårdslagen (1960:97), lagen (1954:579) om nykterhetsvård, utlänningslagen (1954:193), smittskyddslagen (1968:231) och lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling i den utsträckning som är föreskrivet i dessa lagar samt mål enligt 21 kap. föräldrabalken,

3. såvitt gäller svenskt körkort, trafik kort eller traktorkort, mål om varning eller återkallelse och, såvitt gäller utländskt körkort, mål om varning eller vägran att godkänna körkortet, allt enligt vad därom är särskilt föreskrivet.

15 §

I länsrätt finns lagman och, om regeringen inte bestämmer annat, en eller flera rådmän. I de länsrätter som

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

regeringen bestämmer finns också en eller flera chefsrådmän.

Lagman, chefsrådman och rådmän skall vara lagfarna. De utnämnes av regeringen.

16 §

Länsrätt får efter beslut av regeringen vara delad i avdelningar. Avdelning består av ordförande och minst två rådmän. Ordförande är lagmannen eller en chefsrådman.

Om särskild sammansättning av länsrätt vid behandling av mål om fastighetstaxering finns bestämmelser i taxeringslagen (1956:623).

17 §

Länsrätt är domförl med en lagfaren domare och tre nämndemän om inte annat följer av 18 §. Fler än fyra nämndemän får inte sitta i rätten.

Om domförhet vid behandling av mål om fastighetstaxering finns, förutom i 18 §, bestämmelser i taxeringslagen (1956:623).

Regeringen bestämmer hur många nämndemän som skall finnas i varje län för tjänstgöring i länsrätten. Länsrätten fördelar tjänstgöringen mellan nämndemännen efter samråd med dem.

18 §

Länsrätt är domförl med en lagfaren domare ensam

1. när åtgärd som avser endast målsberedande vidtages.

2. vid sådant förhör med vittne eller sakkunnig som begärts av annan länsrätt,

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3. vid beslut som avser endast rättelse av felräkning, felskrivning eller annat uppenbart förbiseende.

4. vid beslut, såvitt gäller svenskt körkort, trafik kort eller traktorkort, om återkallelse tills vidare eller, såvitt gäller utländskt körkort, om vägran tills vidare att godkänna körkortet, när det är uppenbart att sådant beslut bör meddelas.

5. vid annat beslut som inte innefattar slutligt avgörande av mål.

Om det inte är påkallat av särskild anledning att målet prövas av fullsutt en rätt, är länsrätt domför med en lagfaren domare ensam vid beslut som inte innefattar prövning av målet i sak.

Vad som sägs i andra stycket gäller även vid avgörande av

1. mål om utdömande av vite,

2. mål enligt bevissäkringslagen (1975:1027) för skatte- och avgiftsprocessen, enligt lagen (1978:880) om betalningssäkring för skatter, tullar och avgifter, om handlings undantagande från taxeringsrevision, skatterevision eller annan granskning och om befrielse från skyldighet att lämna kontrolluppgift enligt taxeringslagen (1956:623).

3. mål om omhändertagande för utredning enligt 30 § barnvårdslagen (1960:97).

4. mål enligt uppbörds- och folkbokföringsförfattningarna med undantag av mål om arbetsgivares ansvarighet för arbetstagares skatt,

5. mål om uppdelning av taxeringsvärde enligt 8 § 3 mom. sista stycket kommunalskattelagen (1928:370).

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6. mål som avser ändring av taxerad inkomst med högst 500 kronor,

7. mål enligt skatte- och taxeringsförfattningarna i vilket beslutet överensstämmer med parternas samstämmiga mening,

8. mål i vilket saken är uppenbar.

Vissa bestämmelser om kammarrätt och länsrätt

19 §

Nämndeman i kammarrätt och länsrätt utses genom val. Val förrättas av landstinget eller, om i länet finns kommun som inte ingår i landstingskommun, av landstinget och kommunfullmäktige med den fördelning dem emellan som länsstyrelsen bestämmer efter befolkningstalen. I Gotlands län förrättas val av kommunfullmäktige i Gotlands kommun.

Valet skall vara proportionellt, om det begärs av minst så många ledamöter som motsvarar den kvot, som erhålls om antalet närvarande ledamöter delas med det antal personer som valet avser, ökad med 1. Om förfarandet vid sådant proportionellt val är särskilt föreskrivet.

Vart tredje år väljes halva antalet nämndemän i kammarrätt och länsrätt. När val av de nämndemän som ingår i länsrätt vid behandling av mål om fastighetstaxering skall ske framgår av taxeringslagen (1956:623).

Regeringen får för visst län förordna att nämndemän i kammarrätt skall väljas bland dem som för samma mandatperiod har utsetts till nämndemän i hovrätt. Nämndeman i

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

hovrätt får även i annat fall, om han är behörig därtill, tjänstgöra som nämndeman i den kammarrätt inom vars domkrets han är kyrkobokförd.

20 §

Valbar till nämndeman i kammarrätt och länsrätt är myndig svensk medborgare, som är kyrkobokförd i länet och inte har fyllt sjuttio år.

Tjänsteman vid allmän förvaltningsdomstol, länsstyrelse, länsnykterhetsnämnd eller under länsstyrelse lydande myndighet, länsläkare, biträdande länsläkare, socialvårdskonsulent, lagfaren domare, åklagare eller advokat eller annan som har till yrke att föra andras talan inför rätta får inte vara nämndeman.

Nämndeman i länsrätt får inte samtidigt vara nämndeman i kammarrätt.

Den som har fyllt sextio år eller uppger annat giltigt hinder är inte skyldig att mottaga uppdrag som nämndeman. Den som har avgått som nämndeman är inte skyldig att mottaga nytt uppdrag förrän efter sex år.

Rätten prövar självmant den valdes behörighet.

21 §

Nämndeman i kammarrätt och länsrätt utses för sex år men får avgå efter två år. Om nämndeman i sådan rätt visar giltigt hinder, får rätten entlediga honom tidigare. Den som har fyllt sextio år har rätt att frånträda uppdraget. Upphör nämndeman att vara valbar eller behörig, förfaller uppdraget.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Bestämmelser om mandatperiod för sådan nämndeman som ingår i länsrätt vid behandling av mål om fastighetstaxering finns i taxeringslagen (1956:623).

När ledighet uppkommer, utses ny nämndeman för den tid som återstår. Ändras antalet nämndemän, får nytillträdande nämndeman utses för kortare tid än som följer av första stycket.

15 §³

Ledamot och föredragande i allmän förvaltningsdomstol skall vara svensk medborgare. Den som är omyndig eller i konkurstillstånd får ej utöva befattning som ledamot eller föredragande. I fråga om nämndeman i kammarrätt gäller vad som är särskilt föreskrivet.

Ledamot och föredragande i allmän förvaltningsdomstol skall ha avlagt domared.

De som står i sådant förhållande till varandra som sägs i 4 kap. 12 § rättegångsbalken får ej samtidigt tjänstgöra som ledamöter i allmän förvaltningsdomstol.

24 §

Ledamot och föredragande i allmän förvaltningsdomstol skall vara svensk medborgare. Den som är omyndig eller i konkurstillstånd får ej utöva befattning som ledamot eller föredragande. I fråga om nämndeman i kammarrätt och länsrätt gäller 20 och 21 §§.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1979.

Mål som vid ikraftträdandet är anhängigt hos länsskatterätt, fastighets-taxeringsrätt eller länsrätt prövas av länsrätt.

Om uppdrag att vara nämndeman i länsskatterätt, fastighetstaxeringsrätt eller länsrätt inte är förfallet och inte heller har upphört den 30 juni 1979, skall uppdraget från och med den 1 juli 1979 avse länsrätt.

³ Senaste lydelse 1976:562.

2 Förslag till Lag om ändring i rättegångsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om rättegångsbalken
dels att 1 kap. 2 § skall ha nedan angivna lydelse,
dels att punkt 4 i övergångsbestämmelserna till lagen (1969:244) om ändring
i rättegångsbalken skall upphöra att gälla.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.
2 §¹

I tingsrätt skola finnas lagman och
en eller flera rådmän. *De* skola vara
lagfarna.

I tingsrätt skola finnas lagman
och, *om regeringen inte bestämmer
annat*, en eller flera rådmän. *I de
tingsrätter som regeringen bestämmer
skola också finnas en eller flera chefs-
rådmän. Lagman, chefsrådmän och
rådmän* skola vara lagfarna.

Tingsrätt må vara delad i avdel-
ningar.

Tingsrätt må vara delad i avdel-
ningar. *Ordförande på avdelning är
lagmannen eller en chefsrådmän.*

Vid tingsrätt skall finnas kansli, som hålles öppet för allmänheten å
bestämda tider.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1979.

¹ Senaste lydelse 1969:244.

3 Förslag till Lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971:291)

Härigenom föreskrivs i fråga om förvaltningsprocesslagen (1971:291)¹
dels att i 1, 9 och 33 §§ orden "skatterätt, fastighetstaxeringsrätt och
länsrätt" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länsrätt och den
mellankommunala skatterätten" i motsvarande form,
dels att 27 § skall ha nedan angivna lydelse.

¹ Senaste lydelse av 1 § 1978:29
Senaste lydelse av 9 § 1978:29
Senaste lydelse av 33 § 1978:29.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*27 §²

Finner skatterätt, fastighetstaxeringsrätt eller länsrätt att förhör med vittne eller sakkunnig lämpligen bör hållas av annan skatterätt, fastighetstaxeringsrätt eller länsrätt, får rätten efter samråd med denna besluta härom.

Finner länsrätt att förhör med vittne eller sakkunnig lämpligen bör hållas av annan länsrätt eller av den mellankommunala skatterätten, får rätten efter samråd med denna besluta härom. *Vad nu har sagts gäller också den mellankommunala skatterätten, om denna finner att förhör med vittne eller sakkunnig lämpligen bör hållas av länsrätt.*

I fråga om bevisupptagning enligt första stycket gäller 35 kap. 10 och 11 §§ rättegångsbalken i tillämpliga delar.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1979.

² Senaste lydelse 1973:1107.

4 Förslag till**Lag om mellankommunal skatterätt**

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Den mellankommunala skatterätten prövar besvär över beslut av taxeringsnämnd enligt vad som föreskrivs i taxeringslagen (1956:623).

2 § Den mellankommunala skatterätten har sitt kansli i riksskatteverket.

Rätten sammanträder på den ort där den har sitt kansli. När det föreligger särskilda skäl, får rätten sammanträda på annan ort.

3 § I den mellankommunala skatterätten finns en eller flera ordförande vilka förordnas av regeringen för viss tid. Ordförande skall vara lagfaren.

4 § Föreskrifterna i 17 § första stycket, 18, 22 och 24 §§ lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar om domförhet, omröstning, behörighet och domared är tillämpliga på den mellankommunala skatterätten. Därvid skall vad som sägs om länsrätt eller allmän förvaltningsdomstol i stället avse den mellankommunala skatterätten.

5 § Nämndeman i den mellankommunala skatterätten förordnas av regeringen. Till nämndeman får utses endast myndig svensk medborgare, som

inte har fyllt sjuttio år.

Föreskrifterna i 20 § andra, tredje och fjärde styckena samt 21 § första och tredje styckena lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar om behörighet och skyldighet att vara nämndeman är tillämpliga på den mellankommunala skatterätten. Därvid skall vad som sägs om länsrätt i stället avse den mellankommunala skatterätten.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1979.

Genom denna lag upphävs lagen (1971:52) om skatterätt, fastighetstaxeringsrätt och länsrätt.

5 Förslag till

Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)

Häri genom föreskrivs i fråga om kommunalskattelagen (1928:370)¹

dels att i 49 §, 50 § 2 mom. och 75 § 1 mom. samt i anvisningarna till 29 § 3 c och 4 ordet "skatterätt" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länsrätt" i motsvarande form,

dels att 3 § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §²

Med *taxeringsår* förstås i denna lag det kalenderår, under vilket taxering i första instans verkställes, och med *beskattningsår* det kalenderår, som närmast föregått taxeringsåret, eller, där räkenskapsår icke sammanfaller med kalenderår (brutet räkenskapsår), det räkenskapsår, som gått till ända närmast före den 1 mars under taxeringsåret.

Med länsrätt förstås i denna lag även den mellankommunala skatterätten, om inte annat framgår av omständigheterna.

(Se vidare anvisningarna.)

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1979.

¹ Senaste lydelse av 49 § 1972:77

Senaste lydelse av 50 § 2 mom. 1977:572

Senaste lydelse av 75 § 1 mom. 1972:77

Senaste lydelse av anvisningarna till 29 § 3 c 1971:407

Senaste lydelse av anvisningarna till 29 § 4 1971:407.

² Senaste lydelse 1978:942.

6 Förslag till

Lag om ändring i förordningen (1933:395) om ersättningsskatt

Härigenom föreskrivs att 4 och 7 §§ förordningen (1933:395) om ersättningsskatt skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Fråga om taxering till ersättningsskatt prövas, efter framställning från taxeringsintendent, av den *prövningsnämnd*, som har att upptaga besvär rörande företagets taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt.

Framställning om taxering skall ske hos *prövningsnämnden* senast andra året efter det år, då företaget rätteligen skolat taxeras till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt för sin inkomst under det i 1 § avsedda verksamhetsåret.

Därest företaget före augusti månads utgång året efter det, då ersättningsskatt påförts företaget, till delägarna utdelar sålunda beskattat belopp, må restitution ske av därå belöpande ersättningsskatt. Dylig restitution beslutas av *prövningsnämnd*, som i 4 § sägs, och verkställs av länsstyrelsen. Till *prövningsnämnden* ställd ansökan om sådan restitution skall senast den 1 september vara inkommen till *nämndens* kansli.

Vid bedömande av frågan, huruvida utdelningen avsett genom ersätt-

Föreslagen lydelse

4 §¹

Fråga om taxering till ersättningsskatt prövas, efter framställning från taxeringsintendent, av den *länsrätt*, som har att upptaga besvär rörande företagets taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt.

Framställning om taxering skall ske hos *länsrätten* senast andra året efter det år, då företaget rätteligen skolat taxeras till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt för sin inkomst under det i 1 § avsedda verksamhetsåret.

Med länsrätt förstås i denna förordning även den mellankommunala skatterätten, om inte annat framgår av omständigheterna.

7 §²

Därest företaget före augusti månads utgång året efter det, då ersättningsskatt påförts företaget, till delägarna utdelar sålunda beskattat belopp, må restitution ske av därå belöpande ersättningsskatt. Dylig restitution beslutas av *länsrätt*, som i 4 § sägs, och verkställs av länsstyrelsen. Till *länsrätten* ställd ansökan om sådan restitution skall senast den 1 september vara inkommen till *rättens* kansli.

¹ Senaste lydelse 1957:68.

² Senaste lydelse 1957:68.

ningskatt beskattat belopp, skall iakttagas, att senare intjänad vinst, i den mån den ej använts för lagstadgad avsättning till reservfond eller för erforderlig avsättning till på vinsten belöpande skatter, skall anses utdelad före tidigare intjänad vinst.

Å medel, som i enlighet med vad ovan sagts restitueras, utgår ej ränta.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1979.

7 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt¹

dels att i 9 § 2 mom., 15 § 1 mom. och 27 § ordet "skatterätt" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länsrätt" i motsvarande form,

dels att 1 § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §²

Till staten skall årligen erläggas inkomstskatt enligt i denna lag givna bestämmelser.

Beträffande statlig inkomstskatt i form av kupongskatt för utdelning å aktie i svenskt aktiebolag och beträffande sjömansskatt skall gälla vad därom finnes särskilt stadgat.

Angående taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering till statlig inkomstskatt stadgas i taxeringslagen.

Med länsrätt förstås i denna lag även den mellankommunala skatterätten, om inte annat framgår av omständigheterna.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1979.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:770

Senaste lydelse av 9 § 2 mom. 1977:573

Senaste lydelse av 15 § 1 mom. 1974:770

Senaste lydelse av 27 § 1974:770.

² Senaste lydelse 1974:773.

8 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt

Härigenom föreskrivs att 15 § 1 mom. lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt¹ skall ha nedan angivna lydelse.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:859.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 §

1 mom.² Har här i riket bosatt skattskyldig avlidit och efterlämnat bodelägare, som vid hans frånfälle var beroende av honom för sin försörjning, och har dödsboet att på grund av taxering för förmögenhet enligt denna lag erlægga kvarstående eller tillkommande skatt under uppördstermin, som äger rum eller avslutas efter dödsfallet, kan, där ömmande omständigheter föreligga, befrielse från erläggande helt eller delvis av nämnda skatt medgivas efter framställning från dödsboet. Befrielse, som nyss sagts må avse skatt, som påförts den avlidne eller, såvitt angår det beskattningsår varunder dödsfallet inträffade, oskift dödsbo efter honom. Befrielse må dock icke avse skatt, som påförts på grund av eftertaxering och som rätteligen skolat erläggas under uppördstermin, vilken ägt rum före dödsfallet.

Beslut i ärende angående befrielse meddelas av den *skatterätt*, som har att upptaga besvär rörande boets taxering till statlig inkomstskatt.

Beslut i ärende angående befrielse meddelas av den *länsrätt*, som har att upptaga besvär rörande boets taxering till statlig inkomstskatt, *eller om sådana besvär förs hos den mellan-kommunala skatterätten, av denna.*

Framställning om befrielse skall avlämnas senast under andra kalenderåret efter dödsåret.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1979.

² Senaste lydelse 1974:859.

9 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1951:763) om beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1951:763) om beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst¹

dels att i 6–9 §§ samt i anvisningarna till 4 § ordet "skatterätt" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länsrätt" i motsvarande form,

dels att 4 § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §²

Skattskyldig, som vill åtnjuta förmånen av skatteberäkning enligt 1 §, har att därom göra ansökan. I fråga om sådan ansökan och beslut i anledning

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:860

Senaste lydelse av 6 § 1978:317

Senaste lydelse av 7 § 1971:411

Senaste lydelse av 8 § 1978:317

Senaste lydelse av 9 § 1978:317.

² Senaste lydelse 1978:317.

Nuvarande lydelse

därav skall vad i taxeringslagen (1956:623) är föreskrivet om yrkanden och beslut rörande taxering tillämpas, om icke annat följer av bestämmelserna i denna lag.

Föreslagen lydelse

Med länsrätt förstås i denna lag även den mellankommunala skatterätten, om inte annat framgår av omständigheterna.

(Se vidare anvisningarna.)

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1979.

10 Förslag till Lag om ändring i uppbördslagen (1953:272)

Härigenom föreskrivs i fråga om uppbördslagen (1953:272)¹
dels att i 83 § och 85 § 1 mom. ordet "länskskatterätten" skall bytas ut mot "länsrätten",
dels att i 73 § och 85 § 1 mom. ordet "skatterätt" skall bytas ut mot "länsrätt",
dels att 2 § 1 mom. skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

2 §

1 mom.² Där beteckningar, som användas i kommunalskattelagen, lagen om statlig inkomstskatt, lagen om statlig förmögenhetsskatt eller taxeringslagen, begagnas i denna lag, hava de, såvida ej annat anges eller av sammanhanget framgår, samma innebörd som i nämnda författningar.

Med länsrätt förstås i denna lag även den mellankommunala skatterätten, om inte annat framgår av omständigheterna.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1979.

¹ Lagen omtryckt 1972:75.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:771

Senaste lydelse av 73 § 1978:355

Senaste lydelse av 83 § 1978:318

Senaste lydelse av 85 § 1 mom. 1978:318.

² Senaste lydelse 1974:773.

11 Förslag till Lag om ändring i taxeringslagen (1956:623)

Härigenom föreskrivs i fråga om taxeringslagen (1956:623)¹

dels att i 67 och 73 §§ ordet "länskatte rätt" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länsrätt" i motsvarande form,

dels att i 39 § 4 mom., 56 § 4 mom., 72 a, 75, 76, 96, 99, 103, 104, 108, 111, 113, 115, 116, 116 d, 116 j, 116 l, 116 m, 116 n, 116 o och 124 §§ ordet "skatte rätt" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länsrätt" i motsvarande form,

dels att i 102, 147, 156, 158 och 159 §§, 164 § 1–3 mom., 167 § 3 och 4 mom., 168, 169, 184, 191 och 193 §§, 195 § 3 och 5 mom. samt 197 § ordet "fastighetstaxeringsrätt" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länsrätt" i motsvarande form,

dels att 2 § 1 mom. och 105 § 2 mom. skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i lagen skall införas tre nya paragrafer, 160–162 §§, av nedan angivna lydelse.

2 §

1 mom.² I denna lag förstås med

inkomsttaxering: taxering till kommunal inkomstskatt och till statlig inkomstskatt;

förmögenhetstaxering: taxering till statlig förmögenhetsskatt;

allmän fastighetstaxering: sådan taxering av fastighet, som enligt 12 § kommunalskattelagen skall verkställas vart femte år; samt

särskild fastighetstaxering: sådan taxering av fastighet, som skall verkställas de år, då allmän fastighetstaxering icke äger rum.

Inkomsttaxering och förmögenhetstaxering samt särskild fastighetstaxering innefattas under benämningen *ärlig taxering*.

¹ Lagen omtryckt 1971:399

Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:773

Senaste lydelse av 72 a § 1974:773

Senaste lydelse av 73 § 1974:868

Senaste lydelse av 76 § 1978:316

Senaste lydelse av 99 § 1978:316

Senaste lydelse av 102 § 1973:1106

Senaste lydelse av 115 § 1978:196

Senaste lydelse av 116 § 1978:196

Senaste lydelse av 116 d § 1978:116

Senaste lydelse av 116 j § 1978:196

Senaste lydelse av 116 l § 1978:196

Senaste lydelse av 116 m § 1978:196

Senaste lydelse av 116 n § 1978:196

Senaste lydelse av 116 o § 1978:196

Senaste lydelse av 124 § 1978:316

Senaste lydelse av 147 § 1973:1106

Senaste lydelse av 156 § 1974:773

Senaste lydelse av 158 § 1973:1106

Senaste lydelse av 159 § 1973:1106

Senaste lydelse av 164 § 1 mom. 1973:1106

Senaste lydelse av 164 § 2 mom. 1973:1106

Senaste lydelse av 164 § 3 mom. 1973:1106

Senaste lydelse av 167 § 3 mom. 1973:1106

Senaste lydelse av 167 § 4 mom. 1973:1106

Senaste lydelse av 168 § 1973:1106

Senaste lydelse av 169 § 1973:1106

Senaste lydelse av 184 § 1973:1106

Senaste lydelse av 191 § 1973:1106

Senaste lydelse av 193 § 1973:1106

Senaste lydelse av 195 § 3 mom. 1973:1106

Senaste lydelse av 195 § 5 mom. 1973:1106

Senaste lydelse av 197 § 1973:1106.

² Senaste lydelse 1974:773.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Till den årliga taxeringen hänföres varje beslut som skall antecknas i taxeringslängd enligt vad därom föreskrivits.

Med länsrätt förstås i denna lag även den mellankommunala skatterätten, om inte annat framgår av omständigheterna.

105 §

2 mom.³ Bestämmelserna i 1 mom. äga motsvarande tillämpning på skatterätt. Därest hos länsrätt fråga uppkommer om åtgärd enligt 1 mom. beträffande taxering inom annat län, skall målet i hela dess vidd överlämnas till avgörande av den mellankommunala skatterätten.

2 mom. Bestämmelserna i 1 mom. äga motsvarande tillämpning på länsrätt. Därest hos länsrätt fråga uppkommer om åtgärd enligt 1 mom. beträffande taxering inom annat län, skall målet i hela dess vidd överlämnas till avgörande av den mellankommunala skatterätten.

160 §⁴

Vid prövning av mål om fastighetstaxering består länsrätten av ordförande, värderingstekniska ledamöter och nämndemän.

Rätten är domför med ordföranden och tre andra ledamöter, varav minst en värderingsteknisk ledamot och minst två nämndemän, om ej annat följer av 18 § lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar. Fler än fyra ledamöter, utöver ordföranden, får inte tjänstgöra i rätten. Sammanträde med samtliga ledamöter får dock hållas för överläggning rörande de värderingsgrunder som avses skola tillämpas.

³ Senaste lydelse 1971:399.

⁴ Förutvarande 160 § upphävd genom 1971:399

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

161 §⁵

Värderingsteknisk ledamot i länsrätt skall vara myndig svensk medborgare och ha sakkunskap i fråga om fastighetsvärdering. Bland de värderingstekniska ledamöterna skall finnas företrädd sådan sakkunskap beträffande olika slag av fastigheter.

Bestämmelsen i 20 § andra stycket lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar skall också tillämpas beträffande värderingsteknisk ledamot.

162 §⁶

Nämndeman som avses i 160 § utses för tiden från och med den 1 juli det år, då allmän fastighetstaxering äger rum, till och med den 30 juni det år då sådan taxering sker nästa gång.

Värderingsteknisk ledamot i länsrätt förordnas av länsstyrelsen för tid som sägs i första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1979.

Om uppdrag att vara värderingsteknisk ledamot i fastighetstaxeringsrätt inte är förfallet och inte heller har upphört den 30 juni 1979, skall uppdraget från och med den 1 juli 1979 avse länsrätt.

⁵ Förutvarande 161 § upplagd genom 1971:399

⁶ Förutvarande 162 § upplagd genom 1971:399

12 Förslag till Lag om ändring i lagen (1958:295) om sjömansskatt

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1958:295) om sjömansskatt¹
dels att i 25 § ordet "prövningsnämnd" skall bytas ut mot "länsrätt",
dels att i 30 § ordet "skatterätt" i olika böjningsformer skall bytas ut mot
"länsrätt" i motsvarande form,
dels att 2 § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §²

I denna lag förstås med
sjöman: arbetstagare som enligt sjömanslagen (1973:282) anses som
sjöman,

handelsfartyg: fartyg, som nyttjas till handelssjöfart eller resandes fortskaf-
fande eller till annat ändamål, som äger gemenskap med handelssjöfarten,

närfart: linjefart mellan svenska hamnar utanför öppen kust eller utom-
skärs vid kusterna samt linjefart mellan svensk och utländsk hamn, dock ej
linjefart bortom linjen Hanstholm-Lindesnäs eller bortom Cuxhaven,

fjärrfart: annan fart än inre fart och närfart,

inkomst ombord: lön eller annan gottgörelse, som sjöman uppbär på grund
av sin anställning ombord och som skulle hava utgjort intäkt av tjänst enligt
kommunalskattelagen,

beskattningsbar inkomst: inkomst ombord med undantag för sådan fri kost
som har beaktats vid bestämningen av tabellerna i 7 § 1 mom. och 8 § samt fri
logi, i förekommande fall minskad med belopp, som har fastställts genom
beslut om jämkning och, i den mån det har medgivits av regeringen eller
myndighet som regeringen bestämmer, med belopp som enligt avtal mellan
arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer utgör krigsrisktillägg eller motsva-
rande ersättning,

beskattningsår: det kalenderår, under vilket sjömansskatt erlägges.

*Med länsrätt förstås i denna lag
även den mellankommunala skatte-
rätten, om inte annat framgår av
omständigheterna.*

(Se vidare anvisningarna.)

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1979.

¹ Lagen omtryckt 1970:933

Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:777

Senaste lydelse av 25 § 1974:777

Senaste lydelse av 30 § 1978:319.

² Senaste lydelse 1978:916.

13 Förslag till Lag om ändring i lagen (1959:92) om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning

Härigenom föreskrivs att i 9 § lagen (1959:92) om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning¹ ordet "länsrätt" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länsrätt" i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1979.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:863

Senaste lydelse av 9 § 1971:401.

14 Förslag till Lag om ändring i lagen (1960:63) om rätt till förlustutjämning vid taxering för inkomst

Härigenom föreskrivs att i 10 § lagen (1960:63) om rätt till förlustutjämning vid taxering för inkomst¹ ordet "skatterätt" skall bytas ut mot "länsrätt eller den mellankommunala skatterätten".

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1979.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1978:53

Senaste lydelse av 10 § 1978:53.

15 Förslag till Lag om ändring i förordningen (1963:587) om inkomstbeskattning av fideikommissbo, m. m.

Härigenom föreskrivs att 3–5 §§ förordningen (1963:587) om inkomstbeskattning av fideikommissbo, m. m. skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Fråga om befrielse från beskattning och om överförande av rätt till värdepappersavdrag för täckdikningsanläggningar och skogsvägar handlägges av *prövningsnämnden* i det län, där fastigheten är belägen.

Fråga om befrielse från beskattning och om överförande av rätt till värdepappersavdrag för täckdikningsanläggningar och skogsvägar handlägges av *länsrätten* i det län, där fastigheten är belägen. Är fråga om

Nuvarande lydelse

Är fråga om fastighet eller fastighetskomplex i mer än ett län, skall ärendet handläggas av mellankommunala *prövningsnämnden*.

Framställning om befrielse och överförande ingives eller insändes till *prövningsnämndens* kansli och skall vara till kansliet inkommen före utgången av året efter det varunder fastigheten överförts till bolaget. Har ansökan gjorts hos annan *prövningsnämnd* än i första stycket sägs, skola handlingarna omedelbart översändas till kansliet hos den *prövningsnämnd* som har att pröva ansökningen.

Om handläggning av framställning som avses i denna förordning, så ock om fullföljd av talan mot beslut rörande tillämpning av förordningen skall i tillämpliga delar gälla vad i taxeringslagen är stadgat rörande handläggning av besvär över taxeringsnämnds beslut och om fullföljd av talan mot *prövningsnämnds* beslut rörande taxering.

Berör beslut enligt 3 § första stycket åsatt taxering, skall av beslutet betingad ändring i taxering-

Föreslagen lydelse

fastighet eller fastighetskomplex i mer än ett län, skall ärendet handläggas av *den* mellankommunala *skatterätten*.

Framställning om befrielse och överförande ingives eller insändes till *länsrättens* kansli, *eller om ärendet skall handläggas av den mellankommunala skatterätten till den mellankommunala skatterättens kansli*, och skall vara till kansliet inkommen före utgången av året efter det varunder fastigheten överförts till bolaget. Har ansökan gjorts hos annan *länsrätt* än i första stycket sägs *eller hos den mellankommunala skatterätten*, skola handlingarna omedelbart översändas till kansliet hos den *länsrätt* som har att pröva ansökningen. *Har ansökan gjorts hos länsrätt, då den mellankommunala skatterätten har att pröva ansökningen, skola handlingarna omedelbart översändas till den mellankommunala skatterättens kansli.*

4 §¹

Om handläggning av framställning som avses i denna förordning, så ock om fullföljd av talan mot beslut rörande tillämpning av förordningen skall i tillämpliga delar gälla vad i taxeringslagen är stadgat rörande handläggning av besvär över taxeringsnämnds beslut och om fullföljd av talan mot *länsrätts och den mellankommunala skatterättens* beslut rörande taxering.

5 §

Berör beslut enligt 3 § första stycket åsatt taxering, skall av beslutet betingad ändring i taxering-

¹ Senaste lydelse 1974:773.

Nuvarande lydelse

en vidtagas. Ändringen ankommer på den *prövningsnämnd*, som har att taga befattning med taxeringen, eller, om besvär rörande taxeringen äro föremål för prövning i högre instans, på denna.

Föreslagen lydelse

en vidtagas. Ändringen ankommer på den *länsrätt*, som har att taga befattning med taxeringen, *eller på den mellankommunala skatterätten om denna har att taga befattning med taxeringen*, eller, om besvär rörande taxeringen äro föremål för prövning i högre instans, på denna.

Underrättelse angående beslut enligt 3 § första stycket skall i förekommande fall tillställas den myndighet som har att vidtaga ändringen i taxeringen samt länsstyrelsen i det län där bolagets styrelse har sitt säte för att tillställas den taxeringsnämnd, som har att verkställa taxering av bolaget.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1979.

16 Förslag till**Lag om ändring i folkbokföringsförordningen (1967:198)**

Häriigenom föreskrivs att i 37, 44–50 och 57 §§ folkbokföringsförordningen (1967:198)¹ ordet "länsrätt" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länsrätt" i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1979.

¹ Senaste lydelse av 37 § 1971:310
 Senaste lydelse av 44 § 1971:310
 Senaste lydelse av 45 § 1971:310
 Senaste lydelse av 46 § 1971:310
 Senaste lydelse av 47 § 1971:310
 Senaste lydelse av 48 § 1971:310
 Senaste lydelse av 49 § 1971:310
 Senaste lydelse av 50 § 1971:310
 Senaste lydelse av 57 § 1971:310.

17 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1968:430) om mervärdeskatt**

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1968:430) om mervärdeskatt¹
dels att i 46, 51, 52, 54 och 57 §§ ordet "länskskatterätt" i olika
 böjningsformer skall bytas ut mot "länsrätt" i motsvarande form,
dels att i 64 g och 69 §§ ordet "skatterätt" i olika böjningsformer skall bytas
 ut mot "länsrätt" i motsvarande form,
dels att i lagen skall införas en ny paragraf, 75 a §, av nedan angivna
 lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

75 a §

*Med länsrätt förstås i denna lag
 även den mellankommunala skatte-
 rätten, om inte annat framgår av
 omständigheterna.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1979.

¹ Lagen omtryckt 1969:237. Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:885

Senaste lydelse av 46 § 1973:928

Senaste lydelse av 51 § 1978:197

Senaste lydelse av 52 § 1971:400

Senaste lydelse av 54 § 1971:400

Senaste lydelse av 57 § 1971:400

Senaste lydelse av 64 g § 1978:197

Senaste lydelse av 69 § 1978:322.

18 Förslag till**Lag om ändring i kupongskattelagen (1970:624)**

Härigenom föreskrivs i fråga om kupongskattelagen (1970:624)¹
dels att i 23 § ordet "länskskatterätten" skall bytas ut mot "länsrätten",
dels att i 27 § ordet "skatterätt" skall bytas ut mot "länsrätt, den
 mellankommunala skatterätten".

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1979.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:996

Senaste lydelse av 23 § 1974:996

Senaste lydelse av 27 § 1974:996.

**19 Förslag till
Lag om upphävande av lagen (1971:398) med anledning
av inrättande av skatterätter, m. m.**

Härigenom föreskrivs att lagen (1971:398) med anledning av inrättande av skatterätter, m. m. skall upphöra att gälla vid utgången av juni 1979.

**20 Förslag till
Lag om ändring i bevissäkringslagen (1975:1027) för skatte- och
avgiftsprocessen**

Härigenom föreskrivs att i 8, 15, 18, 20, 25 och 26 §§ bevissäkringslagen (1975:1027) för skatte- och avgiftsprocessen ordet "länskskatterätt" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länsrätt" i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1979.

**21 Förslag till
Lag om ändring i lagen (1975:1147) om särskilt investeringsavdrag
vid taxering till statlig inkomstskatt**

Härigenom föreskrivs att i 4 § lagen (1975:1147) om särskilt investeringsavdrag vid taxering till statlig inkomstskatt ordet "länskskatterätten" skall bytas ut mot "länsrätten".

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1979.

**22 Förslag till
Lag om ändring i lagen (1978:880) om betalningssäkring för skatter,
tullar och avgifter**

Härigenom föreskrivs att i 3, 17 och 20 §§ lagen (1978:880) om betalningssäkring för skatter, tullar och avgifter ordet "länskskatterätt" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länsrätt" i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1979.

23 Förslag till Lag om ändring i lagen (1978:970) om uppskov med beskattning av realisationsvinst

Härigenom föreskrivs att 12 § lagen (1978:970) om uppskov med beskattning av realisationsvinst skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Uppskov erhålles endast om den skattskyldige framställer ett yrkande om detta hos taxeringsnämnden eller, såvida besvär har anförts, hos skatterätten. Yrkandet skall göras på blankett enligt ett formulär som riksskatteverket fastställer. Till självdeklaration skall fogas två exemplar av blanketten.

Föreslagen lydelse

12 §

Uppskov erhålles endast om den skattskyldige framställer ett yrkande om detta hos taxeringsnämnden eller, såvida besvär har anförts, hos länsrätten, eller om besvären skall prövas av den mellankommunala skatterätten, hos denna. Yrkandet skall göras på blankett enligt ett formulär som riksskatteverket fastställer. Till självdeklaration skall fogas två exemplar av blanketten.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1979.

24 Förslag till Lag om ändring i lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m.¹

dels att i 35 och 42 §§ ordet "skatterätt" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länsrätt" i motsvarande form,

dels att i 42 § ordet "länsskatterätten" skall bytas ut mot "länsrätten",

dels att 2 § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §²

I denna lag förstås med

arbetsgivaravgift: summan av arbetsgivarens avgifter enligt 1 § första stycket;

avgiftsunderlag: belopp varå avgift, som avses i 1 § första stycket, skall

¹ Lagen omtryckt 1974:938. Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:938

Senaste lydelse av 35 § 1978:321

Senaste lydelse av 42 § 1971:1174.

² Senaste lydelse 1977:283.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

beräknas för arbetsgivaren;

utgiftsår: det kalenderår för vilket avgiftsunderlag skall bestämmas;

slutlig avgift: arbetsgivaravgift som påföres vid den årliga avgiftsdebiteringen för nästföregående utgiftsår;

preliminär avgift: belopp som enligt debitering skall erläggas eller eljest erlägges i avräkning på slutlig avgift;

kvarstående avgift: avgiftsbelopp som återstår att erlägga sedan preliminär avgift avräknats från slutlig avgift;

tillkommande avgift: arbetsgivaravgift som skall erläggas enligt beslut om debitering fattat sedan den årliga avgiftsdebiteringen avslutats.

Såvitt gäller beräkning av avgiftsunderlag för avgift till sjukförsäkringen, fopensioneringen, försäkringen för tilläggs pension och arbetsskadeförsäkringen samt för arbetsgivaravgift till arbetslöshetsförsäkring och det kontanta arbetsmarknadsstödet skall med lön enligt denna lag förstås jämväl sådan ersättning, som enligt 3 kap. 2 § andra stycket sista punkten och 11 kap. 2 § andra stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring anses såsom inkomst av anställning. Vad nu sagts äger dock icke tillämpning i fall där ersättningen utgått till utomlands bosatt person och avser arbete utom riket eller där bevillningsavgift erlagts enligt lagen (1908:128 s. 1) om bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter.

I fråga om inkomst från fåmansföretag skola föreskrifterna i punkt 13 av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen (1928:370) äga motsvarande tillämpning vid beräkning av avgiftsunderlag.

Vad i 19 kap. 6 § lagen om allmän försäkring föreskrives om avgift som där avses äger motsvarande tillämpning på annan avgift som uppbares enligt förevarande lag.

Med länsrätt förstås i denna lag även den mellankommunala skatterätten, om inte annat framgår av omständigheterna.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1979.

JUSTITIEDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1979-01-18

Närvarande: statsråden Sven Romanus, ordförande, och Mundebo, Wikström, Friggebo, Wirtén, Huss, Rodhe, Wahlberg, Hansson, Enlund, Lindahl, Winther, De Geer, Blix, Cars, Gabriel Romanus, Tham, Bondestam

Föredragande: statsrådet Sven Romanus

Proposition om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar, m. m.

1 Inledning

Under våren 1978 beslöt riksdagen om riktlinjer för en ny länsrättsorganisation. Beslutet innebär att de nuvarande länsdomstolarna, dvs. länsrätterna, länskatterätterna och fastighetstaxeringsrätterna, skall brytas ut från länsstyrelserna och omvandlas till en fristående allmän förvaltningsdomstol i varje län (prop. 1977/78:170, KU 1977/78:47, rskr 1977/78:308).

I budgetpropositionen för budgetåret 1979/80 tas upp frågor om medel och närmare organisation för de nya allmänna förvaltningsdomstolarna. Det föreslås i propositionen att utbrytningen av de nuvarande länsdomstolarna genomförs den 1 juli 1979 (prop. 1978/79:100, bil. 5 s. 56).

Jag avser nu att ta upp frågan vilka ändringar i lag som länsrättsreformen fordrar.

2 Föredragandens överväganden

2.1 Huvuddragen i gällande ordning

Förvaltningsrättskipningen i första instans är i huvudsak knuten till länsstyrelserna. Genom den partiella omorganisation av den statliga länsförvaltningen, som genomfördes den 1 juli 1971, delades varje länsstyrelse i tre avdelningar, en för samhällsplanering, en för skatteförvaltning och en för allmän förvaltning och förvaltningsrättskipning. Länsstyrelsen i Stockholms län fick dessutom ytterligare två avdelningar. Till varje läns förvaltningsavdelning är numera knutna de tre länsdomstolarna – länsrätten, länskatte-

rätten och fastighetstaxeringsrätten.

Angående länsdomstolarna finns en särskild lag, lagen (1971:52) om skatterätt, fastighetstaxeringsrätt och länsrätt (ändrad senast 1978:897). Vid länsrätt handläggs mål enligt skatte-, taxerings-, uppbörds- och folkbokföringsförfattningarna (3 §). Mål om fastighetstaxering handläggs vid fastighetstaxeringsrätt. Vid länsrätt handläggs bl. a. körkorts- och barnavårds- och nykterhetsmål, mål enligt 21 kap. föräldrabalken och mål om utvisning (4 §).

Länsdomstolarna består av ordförande och nämndemän (5 §). I fastighetstaxeringsrätt ingår även värderingstekniska ledamöter. För samtliga dessa domstolar gäller att bl. a. vissa enklare mål kan avgöras av ordföranden ensam (6 §). Ordföranden skall vara jurist (7 §). Domartjänsterna tillsätts av regeringen. Nämndeman utses genom val (8 §). Lagen innehåller vidare bestämmelser bl. a. om vem som är valbar till nämndeman och värderingsteknisk ledamot i fastighetstaxeringsrätt (9 och 9 a §§) samt vilken tid en nämndeman utses för (10 §). I lagen finns även regler om vilka som samtidigt får sitta i rätten (12 §) och om omröstning (13 §).

Lagen om skatterätt, fastighetstaxeringsrätt och länsrätt gäller också för mellankommunala skatterätten, vilken enligt 2 § har sitt kansli i riksskatteverket. Enligt 73 § taxeringslagen (1956:623, omtryckt 1971:399, ändrad senast 1978:945) prövar mellankommunala skatterätten bl. a. mål där den skattskyldige har förvärvskälla som i fråga om beskattningsort är att hänföra till mer än ett län. I mellankommunala skatterätten finns en eller flera ordförande vilka förordnas av regeringen för viss tid (7 § lagen om skatterätt, fastighetstaxeringsrätt och länsrätt).

Det processuella förfarandet i länsdomstolarna och mellankommunala skatterätten regleras i förvaltningsprocesslagen (1971:291, ändrad senast 1978:29). Lagen gäller också för kammarrätterna och regeringsrätten.

De allmänna förvaltningsdomstolarna är enligt lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar (ändrad senast 1976:562) regeringsrätten och kammarrätterna i Stockholm, Göteborg, Sundsvall och Jönköping.

I lagen regleras bl. a. vilka mål som prövas av regeringsrätten och kammarrätterna, vilka domare som skall ingå i domstolarna samt när domstolarna är domföra. I lagen finns också vissa gemensamma bestämmelser i fråga om bl. a. omröstning samt behörighetsvillkor för ledamot och föredragande i domstolarna.

2.2 Huvuddragen i den nya länsrättsorganisationen, m. m.

Den nya allmänna förvaltningsdomstolen skall kallas länsrätt. Det skall finnas en länsrätt i varje län. Länsrätterna skall i administrativt hänseende samordnas med regeringsrätten och kammarrätterna till en gemensam allmän förvaltningsdomstolsorganisation.

De nya länsrätterna skall överta de uppgifter som ankommer på nuvarande länsskatterätter, fastighetstaxeringsrätter och länsrätter.

Domargöromålen i länsrätt skall i princip fullgöras av domare som har ordinarie tjänst i länsrätten.

Enligt riksdagens principbeslut skall mellankommunala skatterätten brytas ut från riksskatteverket och administrativt samordnas med länsrätten i Stockholms län. Som jag har framhållit i budgetpropositionen bör riksdagens beslut i denna del inte verkställas nu, eftersom mellankommunala skatterättens ställning och uppgifter kan komma att ändras inom en nära framtid.

Beträffande den närmare innebörden av den nya länsrättsorganisationen får jag hänvisa till vad jag har anfört i budgetpropositionen.

2.3 Behovet av lagstiftning

Till grund för princippropositionen låg länsdomstolskommitténs betänkande (SOU 1977:80) Länsdomstolarna. Enligt kommittén torde den viktigaste författningskonsekvensen av reformen bli att länsrätt får ställning av allmän förvaltningsdomstol och att som en följd därav lagen om skatterätt, fastighetstaxeringsrätt och länsrätt arbetas in i lagen om allmänna förvaltningsdomstolar. Kommittén redovisar ett förslag till sådan lagändring. Förslaget bör fogas till regeringsprotokollet i detta ärende som *bilaga*.

Betänkandet har remissbehandlats. Yttranden har avgetts av bl. a. regeringsrätten samt samtliga kammarrätter och länsstyrelser. Kommitténs författningsförslag har i huvudsak lämnats utan erinran av remissinstanserna.

Den nya organisationen påkallar ändringar av i allt väsentligt teknisk natur i gällande lagstiftning. Enligt min mening är det lämpligt att, som kommittén har föreslagit, ändra lagen om allmänna förvaltningsdomstolar så att den blir tillämplig också på länsrätterna. Därigenom kommer den grundläggande regleringen för de allmänna förvaltningsdomstolarna att finnas i en och samma lag.

I detta sammanhang bör huvuddelen av bestämmelserna i lagen om skatterätt, fastighetstaxeringsrätt och länsrätt föras över till lagen om allmänna förvaltningsdomstolar. Detta gäller bl. a. flertalet regler om länsdomstolarnas kompetensområde, sammansättning och domförhet. Vissa bestämmelser som inte rör huvuddragen av domstolarnas organisation bör tas in i en instruktion för länsrätterna.

Chefen för länsrätt bör kallas lagman och annan ordinarie domare rådmän. De större länsrätterna bör vara indelade på avdelningar. Rådmän som är chef för avdelning i sådan länsrätt bör kallas chefsrådmän. Bestämmelser i nu berörda hänseenden bör tas in i lagen om allmänna förvaltningsdomstolar. I sammanhanget bör tjänstebenenämningen chefsrådmän införas även i rättegångsbalken för rådmän som är ordförande på avdelning i tingsrätt.

Lagen om skatterätt, fastighetstaxeringsrätt och länsrätt innehåller regler om sammansättningen av fastighetstaxeringsrätt och när sådan rätt är domförlig. Vad som föreskrivs i dessa regler bör gälla även för länsrätt vid behandling av mål om fastighetstaxering. Reglerna härom bör, som kommittén har föreslagit, tas in i taxeringslagen och inte i lagen om allmänna förvaltningsdomstolar (jfr 12 § fjärde stycket lagen om allmänna förvaltningsdomstolar).

Enligt lagen om allmänna förvaltningsdomstolar utses nämndeman i kammarrätt genom val. I fråga om val samt valbarhet, rätt till avsägelse, mandatperiod m. m. för nämndeman i kammarrätt äger vad som föreskrivits om nämndeman i länsrätt motsvarande tillämpning. Dessa regler, som finns i lagen om skatterätt, fastighetstaxeringsrätt och länsrätt, kan i sak överföras till lagen om allmänna förvaltningsdomstolar.

Regleringen i lagen om skatterätt, fastighetstaxeringsrätt och länsrätt gäller som framgår av det föregående även mellankommunala skatterätten. Eftersom någon ändring beträffande denna domstol f. n. inte bör genomföras, måste en motsvarande reglering gälla t. v. Flertalet bestämmelser bör emellertid föras över till en särskild lag. Återstoden kan tas in i förordning. Därefter kan lagen om skatterätt, fastighetstaxeringsrätt och länsrätt upphävas. Vid utformningen av den nya lagen bör i viss utsträckning hänvisas till de nya reglerna om länsrätt i lagen om allmänna förvaltningsdomstolar.

I övrigt måste ändringar göras i åtskilliga lagar. I huvudsak rör det sig endast om ändringar som föranleds av att länsdomstolens namn blir länsrätt.

3 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att antaga inom justitiedepartementet upprättade förslag till

1. lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar,
2. lag om ändring i rättegångsbalken,
3. lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971:291),
4. lag om mellankommunal skatterätt,
5. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370),
6. lag om ändring i förordningen (1933:395) om ersättningsskatt,
7. lag om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt,
8. lag om ändring i lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt,
9. lag om ändring i lagen (1951:763) om beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst,
10. lag om ändring i uppbördslagen (1953:272),
11. lag om ändring i taxeringslagen (1956:623),

12. lag om ändring i lagen (1958:295) om sjömansskatt,
13. lag om ändring i lagen (1959:92) om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning,
14. lag om ändring i lagen (1960:63) om rätt till förlustutjämning vid taxering för inkomst,
15. lag om ändring i förordningen (1963:587) om inkomstbeskattning av fideikommissbo, m. m.,
16. lag om ändring i folkbokföringsförordningen (1967:198),
17. lag om ändring i lagen (1968:430) om mervärdeskatt,
18. lag om ändring i kupongskattelagen (1970:624),
19. lag om upphävande av lagen (1971:398) med anledning av inrättande av skatterätter, m. m.,
20. lag om ändring i bevissäkringslagen (1975:1027) för skatte- och avgiftsprocessen,
21. lag om ändring i lagen (1975:1147) om särskilt investeringsavdrag vid taxering till statlig inkomstskatt,
22. lag om ändring i lagen (1978:880) om betalningssäkring för skatter, tullar och avgifter,
23. lag om ändring i lagen (1978:970) om uppskov med beskattning av realisationsvinst samt
24. lag om ändring i lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m.m.

De under 4–23 angivna förslagen har upprättats i samråd med chefen för budgetdepartementet. Förslaget under 24 har upprättats i samråd med chefen för socialdepartementet.

4 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga de förslag som föredraganden har lagt fram.

Förslag till**Lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar**

Härigenom föreskrives i fråga om lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar

dels att 18 § skall upphöra att gälla,

dels att nuvarande 12 a, 13–17 §§ skall betecknas 13, 22–26 §§,

dels att 1 § och de nya 13 och 24 §§ skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i lagen skall införas åtta nya paragrafer, 14–21 §§, av nedan angivna lydelse.

dels att i lagen, närmast före 14, 19 och 22 §§, skall införas nya rubriker av nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***1 §¹**

Regeringsrätten är, i enlighet med vad i regeringsformen sägs, högsta allmänna förvaltningsdomstol. Den har sitt säte i Stockholm.

Kammarrätt är allmän förvaltningsdomstol närmast under regeringsrätten.

Kammarrätterna är kammarrätten i Stockholm, kammarrätten i Göteborg, kammarrätten i Sundsvall och kammarrätten i Jönköping.

Länsrätt är allmän förvaltningsdomstol närmast under kammarrätterna. I varje län finns en länsrätt.

13 §²

I kammarrätts domkrets skall för kammarrätten finnas nämndemän till det antal, som föreskrives av regeringen. Regeringen fastställer för varje län inom domkretsen det antal nämndemän som skall utses. Kammarrätten fördelar tjänstgöringen mellan nämndemännen efter samråd med dem.

Nämndeman i kammarrätt utses genom val. I fråga om val av samt valbarhet, rätt till avsägelse, mandatperiod och behörighet för nämndeman i kammarrätt äger vad som

¹ Senaste lydelse 1976:401.

² Senaste lydelse 1976:562.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

föreskrivits om nämndeman i läns-
skatterätt och länsrätt motsvarande
tillämpning. Regeringen får för visst
län förordna att nämndemän i
kammarrätt skall väljas bland dem
som för samma mandatperiod har
utsetts till nämndemän i hovrätt.
Nämndeman i hovrätt får även i
annat fall, om han är behörig därtill,
tjänstgöra som nämndeman i den
kammarrätt inom vars domkrets han
är kyrkobokförd.

*Länsrätterna***14 §** Länsrätt prövar

1. mål enligt skatte-, taxerings-, uppörds- och folkbokföringsförfattningarna i den utsträckning som är föreskriven i dessa författningar,

2. mål enligt barnavårdslagen (1960:97), lagen (1954:579) om nykterhetsvård, utlänningslagen (1954:193), smittskyddslagen (1968:231) och lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling i den utsträckning som är föreskriven i dessa lagar samt mål enligt 21 kap. föräldrabalken,

3. såvitt gäller svenskt körkort, trafik kort eller traktorkort, mål om varning eller återkallelse och såvitt gäller utländskt körkort, mål om varning eller vägran att godkänna körkortet, allt enligt vad därom är särskilt föreskrivet.

15 § I länsrätt finns lagman och, om regeringen inte bestämmer annat, en eller flera länsdomare. De skall vara lagfarna. Lagman och länsdomare utnämnes av regeringen.

16 § Länsrätt får efter beslut av regeringen vara delad i avdelningar. Avdelning består av lagmannen eller en länsdomare som ordförande och minst två länsdomare.

Om särskild sammansättning av länsrätt vid behandling av mål om fastighetstaxering finns bestämmelser i taxeringslagen (1956:623).

17 § Länsrätt är domför med en lagfaren domare och tre nämndemän om ej annat följer av 18 §. Fler än fyra nämndemän får ej tjänstgöra i rätten.

Om domförhet vid behandling av mål om fastighetstaxering finns bestämmelser i taxeringslagen (1956:623).

Regeringen bestämmer hur många nämndemän som skall finnas i varje län för tjänstgöring i länsrätten.

18 § Länsrätt är domför med en lagfaren domare ensam

1. när åtgärd som avser endast måls beredande vidtages,
2. vid sådant förhör med vittne eller sakkunnig som begärts av annan länsrätt,
3. vid beslut som avser endast rättelse av felräkning, felskrivning eller annat uppenbart förbiseende,
4. vid beslut, såvitt gäller svenskt körkort, trafik kort eller traktorkort, om återkallelse tills vidare eller, såvitt gäller utländskt körkort, om vägran tills vidare att godkänna körkortet, när det är uppenbart att sådant beslut bör meddelas,
5. vid annat beslut som ej innefattar slutligt avgörande av mål.

Om det ej är påkallat av särskild anledning att målet prövas av fullsutten rätt, är länsrätt domför med lagfaren domare ensam vid beslut som ej innefattar prövning av målet i sak.

Vad som sägs i andra stycket gäller även vid avgörande av

1. mål om utdömmande av vite,
2. mål enligt bevissäkringslagen (1975:1027) för skatte- och avgiftsprocessen, om handlings undantagande från taxeringsrevision, skatterevision eller annan granskning och om befrielse från skyldighet att lämna kontrolluppgift enligt taxeringslagen (1956:623),
3. mål om omhändertagande för utredning enligt 30 § barnavårdslagen (1960:97),
4. mål enligt uppbörds- och folkbokföringsförfattningarna med undantag av mål om arbetsgivares ansvarighet för arbetstagares skatt,
5. mål om uppdelning av taxeringsvärde enligt 8 § 3 mom. sista stycket kommunalskattelagen (1928:370),
6. mål som avser ändring av taxerad inkomst med högst 500 kronor,
7. mål enligt skatte- och taxeringsförfattningarna i vilket beslutet överensstämmer med parternas samstämmiga mening,
8. mål i vilket saken är uppenbar.

Vissa bestämmelser om kammarrätt och länsrätt

19 § Nämndeman i kammarrätt och länsrätt utses genom val. Val förrättas av landstinget eller, om i länet finns kommun som ej ingår i landstingskommun, av landstinget och kommunfullmäktige med den fördelning dem emellan som länsstyrelsen bestämmer efter befolkningstalen. I Gotlands län förrättas val av kommunfullmäktige i Gotlands kommun.

Valet skall vara proportionellt, om det begäres av minst så många ledamöter som motsvarar den kvot, vilken erhålles om antalet närvarande ledamöter delas med det antal personer som valet avser, ökat med 1. Om förfarandet vid sådant proportionellt val är särskilt föreskrivet.

Vart tredje år väljes halva antalet nämndemän i kammarrätt och länsrätt.

Regeringen får för visst län förordna att nämndemän i kammarrätt skall väljas bland dem som för samma mandatperiod har utsetts till nämndemän i hovrätt. Nämndeman i hovrätt får även i annat fall, om han är behörig därtill, tjänstgöra som nämndeman i den kammarrätt inom vars domkrets han är kyrkobokförd.

20 § Valbar till nämndeman i kammarrätt och länsrätt är myndig svensk medborgare, som är kyrkobokförd i länet och ej har fyllt sjuttio år.

Tjänsteman vid länsstyrelse, länsnykterhetsnämnd eller under länsstyrelse lydande myndighet, länsläkare, biträdande länsläkare, socialvårdskonsulent, lagfarens domare, åklagare eller advokat eller annan som har till yrke att föra andras talan inför rätta får ej vara nämndeman.

Nämndeman i länsrätt får ej samtidigt vara nämndeman i kammarrätt.

Den som har fyllt sextio år eller uppper annat giltigt hinder är ej skyldig att mottaga uppdrag som nämndeman. Den som har avgått som nämndeman är ej skyldig att mottaga nytt uppdrag förrän efter sex år.

Rätten prövar självmant den valdes behörighet.

21 § Nämndeman i kammarrätt och länsrätt utses för sex år men får avgå efter två år. Om nämndeman i sådan rätt visar giltigt hinder, får rätten entlediga honom tidigare. Den som har fyllt sextio år har rätt att frånträda uppdraget. Upphör nämndeman att vara valbar eller behörig, förfaller uppdraget.

Bestämmelser om val av, om avsägelse, behörighet och mandatperiod för sådan nämndeman som ingår i länsrätt vid behandling av mål om fastighets-taxering finns i taxeringslagen (1956:623).

När ledighet uppkommer, utses ny nämndeman för den tid som återstår. Ändras antalet nämndemän, får nytillträdande nämndeman utses för kortare tid än som följer av första stycket.

Gemensamma bestämmelser

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

24 §³

Ledamot och föredragande i allmän förvaltningsdomstol skall vara svensk medborgare. Den som är omyndig eller i konkurstillstånd får ej utöva befattning som ledamot eller föredragande. I fråga om nämndeman i kammarrätt gäller vad som är särskilt föreskrivet.

Ledamot och föredragande i allmän förvaltningsdomstol skall vara svensk medborgare. Den som är omyndig eller i konkurstillstånd får ej fullgöra tjänst som ledamot eller föredragande. I fråga om nämndeman i kammarrätt och länsrätt gäller 20 och 21 §§.

Ledamot och föredragande i allmän förvaltningsdomstol skall ha avlagt domared.

³ Senaste lydelse 1976:562.

